



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 124/2016-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. marca 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. b) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 4 Pp 49/2008 z 2. apríla 2014 a jemu predchádzajúcim postupom, uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 2 Tos 29/2014 zo 17. apríla 2014 a jemu predchádzajúcim postupom, ako aj upovedomením Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky sp. zn. 40072/2015-61/D/185 zo 17. decembra 2015 a jemu predchádzajúcim postupom a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. februára 2016 doručená sťažnosť [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho

základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. b) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 4 Pp 49/2008 z 2. apríla 2014 (ďalej len „uznesenie okresného súdu z 2. apríla 2014“) a jemu predchádzajúcim postupom, uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 Tos 29/2014 zo 17. apríla 2014 (ďalej len „uznesenie krajského súdu zo 17. apríla 2014“) a jemu predchádzajúcim postupom, ako aj upovedomením Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“) sp. zn. 40072/2015-61/D/185 zo 17. decembra 2015 (ďalej len „upovedomenie zo 17. decembra 2015“) a jemu predchádzajúcim postupom. Sťažovateľ svoju sťažnosť doplnil podaním doručeným ústavnému súdu 2. marca 2016.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti v rámci jej odôvodnenia uviedol, že uznesením okresného súdu z 2. apríla 2014 bolo rozhodnuté, že v skúšobnej dobe podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody podľa § 64 ods. 1 Trestného zákona sa neosvedčil a zvyšok trestu odňatia slobody uloženého mu rozsudkom Okresného súdu Žilina sp. zn. 3 T 27/2004 vo výmere 2 rokov a 8 mesiacov a 30 dní vykoná. Proti uzneseniu okresného súdu z 2. apríla 2014 podal sťažovateľ sťažnosť priamo do zápisnice o verejnom zasadnutí a následne 7. apríla 2014 doručil okresnému súdu aj písomné odôvodnenie svojej sťažnosti zo 4. apríla 2014.

Krajský súd uznesením zo 17. apríla 2014 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažnosť sťažovateľa zamietol.

Sťažovateľ podal 30. septembra 2015 podľa § 369 ods. 1 Trestného poriadku podnet na podanie dovolania ministrovi spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „minister spravodlivosti“) podľa § 371 ods. 2 Trestného poriadku proti uzneseniu okresného súdu z 2. apríla 2014 a uzneseniu krajského súdu zo 17. apríla 2014.

Ministerstvo spravodlivosti jeho podnet odložilo upovedomením zo 17. decembra 2015 doručeným sťažovateľovi 21. decembra 2015. Sťažovateľ poukázal na to, že v obsahu upovedomenia zo 17. decembra 2015 v jeho treťom odseku ministerstvo spravodlivosti uviedlo, že je oprávnené preskúmať právoplatne skončené trestné konanie len na podklade mimoriadneho opravného prostriedku, ktorým je dovolanie podľa § 368 ods. 1 Trestného poriadku. S uvedeným tvrdením ministerstva spravodlivosti sťažovateľ nesúhlasí, pretože *„zo žiadneho právneho predpisu, a už vôbec nie z Trestného poriadku nevyplýva ministerstvu právomoc preskúmať právoplatne skončené trestné konanie na podklade dovolania podľa § 368 ods. 1 a nasl. Tr. por. ... Podľa § 377 Tr. por. je jediným orgánom, ktorému je daná funkčná príslušnosť rozhodovať o dovolaní, Najvyšší súd Slovenskej republiky, nie ministerstvo. Ministerstvo je oprávnené podľa § 369 ods. 1 Tr. por. podať dovolanie, a nie rozhodovať o dovolaní.“*

K prvej námietke sťažovateľa uvedenej v jeho podnete, ktorou argumentoval, že okresný súd pri svojom postupe nedodrжал päťdňovú lehotu na prípravu verejného zasadnutia konaného 2. apríla 2014, a ani krajský súd sa touto ním namietanou vadou konania v rámci konania o jeho sťažnosti nezaoberal, ministerstvo spravodlivosti v upovedomení *„neuviedlo jediný dôvod, resp. argument, týkajúci sa namietaného porušenia nezachovania 5-dňovej lehoty na prípravu. Namiesto toho uviedlo ministerstvo argumentáciu týkajúcu sa predvedenia sťažovateľa postupom podľa § 120 ods. 3 Tr. por., ktorou argumentáciou nijako nebola zasiahnutá námietka nedodržania lehoty. Teda ak by sme pripustili výklad, že ministerstvo je oprávnené vecne preskúmať dôvody dovolania uvádzané v podnete, tak z uvedeného hľadiska ministerstvo odložilo podnet sťažovateľa bez toho, aby sa vôbec vyjadrilo k námietke sťažovateľa.“*

Druhým dôvodom na podanie dovolania uvedeným v podnete sťažovateľa bola námietka, podľa ktorej verejné zasadnutie konané na okresnom súde 2. apríla 2014 bolo vykonané nezákonne zloženým senátom. K tejto námietke sa ministerstvo spravodlivosti vo svojom upovedomení podľa sťažovateľa *„vyjadrilo absolútne nezmyselnou argumentáciou s poukazom na stanovisko Najvyššieho súdu SR, ktoré na vec zásadne meritórne nedopadá a práve naopak, logicky dopĺňa právnu argumentáciu sťažovateľa“*.

Sťažovateľ vo svojom podnete namietal, že verejné zasadnutie okresného súdu z 2. apríla 2014 bolo vykonané v inom zložení senátu (prísediaci boli [REDACTED] a [REDACTED]), pričom na prvom verejnom zasadnutí 30. októbra 2013 vo veci konal senát v zložení prísediacich [REDACTED] a [REDACTED].

V upovedomení poukázalo ministerstvo spravodlivosti na stanovisko Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. 83/2015 publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka stanovísk“) pod č. 7/2015, podľa ktorého *„odlišný spôsob kreovania predsedu senátu a členov senátu, ani rozdiely v právnom posúdení sudcov a prísediacich sudcov nespochybňuje postavenie prísediacich ako zákonných sudcov od prvého úkonu senátu v danej veci“*. Podľa sťažovateľa táto právna veta v plnej miere podporuje jeho argumentáciu uvedenú v podnete na podania dovolania, avšak ministerstvo spravodlivosti v upovedomení taktiež uviedlo, že účinky stanoviska najvyššieho súdu č. 83/2015 publikovaného v Zbierke stanovísk pod č. 7/2015 k správne mu výkladu a aplikácii nastupujú ex nunc, teda až od jeho zverejnenia v Zbierke stanovísk.

Podľa sťažovateľa je *„Uvedená právna argumentácia ministerstva absolútne nesprávna. V prvom rade je potrebné poukázať na skutočnosť, že ide o záväznosť judikatúry, v slovenskom právnom poriadku platí vo všeobecnosti princíp, podľa ktorého sú súdy viazané iba Ústavou SR, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 Ústavy SR a zákonom. Rovnako je sudca viazaný právnym názorom Ústavného súdu SR obsiahnutým v jeho rozhodnutí vydanom v konaní podľa čl. 125 ods. 1 Ústavy SR na základe návrhu súdu. Okrem uvedeného je sudca viazaný právnym názorom, ktorý vyslovil vo svojom rozhodnutí súd vyššieho stupňa.“*

Zbierka stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov SR sa vydáva v záujme jednotného výkladu a jednotného používania zákonov (§ 23 ods. 1 zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch). Pokiaľ ministerstvo argumentuje, že účinky stanoviska nastupujú ex nunc, tak táto argumentácia je nenáležitá a nemá ani oporu v právnom poriadku Slovenskej republiky, ani v judikatúre a ani v doktríne.

Povinnosťou všetkých orgánov štátnej moci je vykladať právne predpisy ústavne konformným spôsobom. V tomto prípade ide o zjavný prípad svojvôle ministerstva, ktoré zrejme úmyselne použilo nesprávnu právnu argumentáciu, aby sťažovateľa uviedlo do omylu v otázke neexistencie dovolacieho dôvodu a správnosti postupu súdov.“.

Sťažovateľ poukázal na znenie § 369 ods. 1, § 371 ods. 2 a § 372 ods. 1 Trestného poriadku a následne uviedol, že „ustanovenie § 369 ods. 1 Tr. por. je formulované tak, že pre ministra spravodlivosti podanie dovolania nie je právom, ale povinnosťou. S poukazom na uvedené, pokiaľ minister spravodlivosti obdrží podnet na podanie dovolania, ktorý obsahuje dovolacie dôvody, musí sa ním riadiť a dovolanie podať. Rozhodné je teda vyriešenie právnej otázky, do akej miery malo ministerstvo právo vecne preskúmať dôvody na podanie dovolania uvedené v podnete. Máme za to, že prieskumná právomoc ministerstva je daná len v rozsahu zistenia skutočností, či nie sú dané formálne nedostatky, v dôsledku ktorých by mohlo byť prípadné dovolanie odmietnuté podľa § 382 Tr. por. Pokiaľ ide o samotné dôvody dovolania, ministerstvo je oprávnené preskúmať podnet len v tom smere, či uvádzané dôvody zodpovedajú dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 resp. ods. 2, 3 Tr. por. Z relevantnej časti Trestného poriadku upravujúcej dovolanie (§ 368 – 392 Tr. por.) vyplýva, že postup ministra pri rozhodovaní o podnete je jednoznačne založený na prioritnom preskúmaní formálnoprávnych náležitostí podnetu na dovolanie a existencie dovolacieho dôvodu obsahovo zodpovedajúceho ust. § 371 ods. 1, 2, 3 Tr. por. s tým, že k meritórnemu preskúmaniu je povolaný iba a len dovolací súd, nie ministerstvo. Len v prípade, ak by v podnete nebol uvedený žiadny dôvod obsahovo zhodný s dovolacími dôvodmi podľa § 371 ods. 1, 2, 3 Tr. por., je ministerstvo oprávnené podnet odložiť ako neopodstatnený. Už gramatický výklad ust. § 369 ods. 1 vety prvej (s poukazom na imperatív „podá“) neumožňuje voľnú úvahu ministra či podá, resp. nepodá dovolanie, pričom toto ustanovenie nemožno vykladať extenzívne tým smerom, že minister je oprávnený meritórne preskúmať naplnenie dovolacích dôvodov v rozsahu, v akom ich preskúmava dovolací súd na verejnom zasadnutí postupom podľa § 384 Tr. por. Teleológiou ust. § 369 ods. 1 Tr. por. nie je delegácia právomoci dovolacieho súdu (meritórne rozhodovanie podľa § 392 ods. 1 Tr. por.) na ministerstvo.“.

V tejto súvislosti sťažovateľ poukázal na právne závery vyslovené v náleze ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 78/2015 z 27. mája 2015 týkajúce sa rozhodovania najvyššieho súdu o dovolaní bez meritórneho preskúmania veci, pričom zo záverov tohto nálezu podľa názoru sťažovateľa vyplýva, že ministerstvo spravodlivosti nemôže vecne preskúmať jeho argumentáciu, ale je povinné podať dovolanie vždy, pokiaľ podnet obsahuje dovolacie dôvody. Ministerstvo spravodlivosti podľa sťažovateľa zvolilo postup, resp. taký výklad relevantných ustanovení § 368 – § 392 Trestného poriadku, ktorý mu umožnil vecne preskúmať a meritórne rozhodnúť o opodstatnenosti dovolacích dôvodov uvedených v podnete, napriek tomu, že táto právomoc prináleží len dovolaciemu súdu. Uvedeným postupom ministerstva spravodlivosti preto podľa sťažovateľa došlo k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ ústavnému súdu navrhol, aby vydal nález, v ktorom vysloví, že jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho právo na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo postupom ministerstva spravodlivosti v konaní vedenom pod sp. zn. 40072/2015-61/D/185 týkajúcom sa vybavenia jeho podnetu k podaniu dovolania a upovedomením zo 17. decembra 2015 porušené.

Pre prípad, ak by ústavný súd dospel k názoru, že ministerstvo spravodlivosti je oprávnené preskúmať podnety na podanie dovolania v rozsahu, v akom ich preskúmava dovolací súd podľa § 369 až § 392 Trestného poriadku, sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 3 písm. b) dohovoru a aj porušenie jeho základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, a to uznesením okresného súdu z 2. apríla 2014 a jemu predchádzajúcim postupom, ako aj uznesením krajského súdu zo 17. apríla 2014 a jemu predchádzajúcim postupom, a taktiež postupom ministerstva spravodlivosti v konaní vedenom pod sp. zn. 40072/2015-61/D/185 a jeho upovedomením zo 17. decembra 2015.

Následne vzhľadom na uvedené sťažovateľ ústavnému súdu navrhol, aby nálezom rozhodol, že jeho základné právo na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a podľa čl. 6 ods. 3 písm. b) dohovoru a základné právo nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu z 2. apríla 2014 a jemu predchádzajúcim postupom, uznesením krajského súdu zo 17. apríla 2014 a jemu predchádzajúcim postupom, ako aj upovedomením ministerstva spravodlivosti zo 17. decembra 2015 a jemu predchádzajúcim postupom boli porušené. Zároveň sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd zrušil upovedomenie zo 17. decembra 2015, uznesenie krajského súdu zo 17. apríla 2014 a uznesenie okresného súdu z 2. apríla 2014 a vec vrátil na ďalšie konanie.

Vo vzťahu k upovedomeniu zo 17. decembra 2015 sťažovateľ ďalej navyše uviedol, že toto podľa neho nespĺňa ani minimálny štandard obsahových náležitostí individuálneho aktu a vôbec neobsahuje odôvodnenie, t. j. ministerstvo spravodlivosti neuviedlo dôvody, pre ktoré podnet sťažovateľa odložilo. Podľa sťažovateľa upovedomenie zo 17. decembra 2015 a uznesenie krajského súdu zo 17. apríla 2014 neobsahujú riadne odôvodnenie, a preto sú z hľadiska naplnenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavne neakceptovateľné.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľ namietal porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. b) dohovoru uznesením okresného súdu z 2. apríla 2014 a jemu predchádzajúcim postupom, uznesením krajského súdu zo 17. apríla 2014 a jemu predchádzajúcim postupom, ako aj upovedomením ministerstva spravodlivosti zo 17. decembra 2015 a jemu predchádzajúcim postupom. K porušeniu označených práv podľa sťažovateľa malo dôjsť tým, že:

- v konaní pred okresným súdom neboli splnené podmienky na vykonanie verejného zasadnutia 2. apríla 2014 pre nedodržanie päťdňovej zákonnej lehoty na jeho prípravu;

- krajský súd konajúci o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu z 2. apríla 2014 sa jeho argumentáciou predloženou v konaní podľa neho vôbec nezaoberal a neodstránil vady konania okresného súdu;

- ministerstvo spravodlivosti sa v upovedomení zo 17. decembra 2015 nevysporiadalo so sťažovateľom predloženými námietkami týkajúcimi sa nedodržania päťdňovej lehoty na prípravu verejného zasadnutia konaného 2. apríla 2014 a rozhodovania okresného súdu v nezákonnom zložení, pretože bol zložený z iných prísediacich, než tých, ktorí boli členmi senátu na prvom jeho verejnom zasadnutí 30. októbra 2013.

K namietanému porušeniu označených práv uznesením okresného súdu z 2. apríla 2014 a jemu predchádzajúcim postupom a uznesením krajského súdu zo 17. apríla 2014 a jemu predchádzajúcim postupom

Z dikcie § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde vyplýva, že dvojmesačná lehota na podanie sťažnosti začína plynúť pri opatrení alebo inom zásahu odo dňa, keď sa sťažovateľ o nich mohol reálne dozvedieť.

Takýto prístup sa v praxi ústavného súdu dosiaľ neuplatnil a jeho akceptácia by znamenala zásadný prelom v jeho rozhodovacej činnosti, v rámci ktorej sa stabilne pridrižiava svojej doterajšej judikatúry, ktorej súčasťou je aj právny názor, že sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je časovo neobmedzeným právnym prostriedkom ochrany základných práv a slobôd (I. ÚS 33/02, II. ÚS 417/06, III. ÚS 334/08, IV. ÚS 178/09).

Z platnej právnej úpravy, resp. z argumentačného priestoru jej vymedzeného je podľa presvedčenia ústavného súdu nevyhnutné určenie začiatku plynutia uvedenej subjektívnej lehoty pri opatrení alebo inom zásahu do práv sťažovateľa interpretovať rigorózne, t. j. takou dikciou, že sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov odo dňa, keď sa sťažovateľ pri zachovaní postupu lége artis o takomto opatrení alebo inom zásahu dozvedieť mohol a mal. Možnosť dozvedieť sa o opatrení alebo inom zásahu do základných práv alebo slobôd sťažovateľa je totiž podľa názoru ústavného súdu potrebné posudzovať pri rešpektovaní objektívneho hľadiska vychádzajúceho z požiadavky, že sťažovateľ musí venovať opatreniam alebo iným zásahom, ktorými mohli byť porušené jeho základné práva alebo slobody, náležitú pozornosť.

Vychádzajúc z uvedeného začala podľa názoru ústavného súdu lehota na podanie sťažnosti sťažovateľovi plynúť doručením uznesenia krajského súdu zo 17. apríla 2014, keďže od tejto udalosti sa totiž sťažovateľ v súlade s dikciou § 53 ods. 3 druhej vety zákona o ústavnom súde mohol dozvedieť o porušení ním označených práv. Dvojmesačnú lehotu na podanie sťažnosti ústavnému súde nemožno počítat' od doručenia posledného upovedomenia ministerstva spravodlivosti zo 17. decembra 2015, pretože podanie

mimoriadneho dovolania je výhradným právom ministra spravodlivosti, a teda nie je pre účastníka súdneho konania právne nárokovateľným opravným prostriedkom, a teda ani iným účinným prostriedkom, ktorým by sa sťažovateľ mohol domáhať ochrany svojich práv pred podaním sťažnosti ústavnému súdu.

Keďže lehotu uvedenú v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde nemožno odpustiť, pričom sťažovateľovi táto lehota do dňa podania jeho sťažnosti na poštovú prepravu (1. februára 2015) zjavne uplynula, ústavný súd odmietol sťažnosť v tejto časti z dôvodu jej oneskoreného podania.

Vzhľadom na to, že oneskorenosť podania sťažnosti je základnou a neodstrániteľnou prekážkou konania, ústavný súd nepovažoval za dôvodné v rámci predbežného prerokovania sťažnosti v tejto časti skúmať existenciu ďalších možných dôvodov brániacich prijatiu sťažnosti v tejto časti na ďalšie konanie vyplývajúcich z ustanovenia § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde (napr. zjavnú neopodstatnenosť).

K namietanému porušeniu označených práv upovedomením ministerstva spravodlivosti zo 17. decembra 2015 a jemu predchádzajúcim postupom

Ministerstvo spravodlivosti v súvislosti s námietkou sťažovateľa o nedodržaní lehoty na prípravu verejného zasadnutia poukázalo na skutočnosť, že sťažovateľ musel byť na verejné zasadnutie 2. apríla 2014 predvedený. Z uvedeného vyplýva, že ministerstvo spravodlivosti poukázalo na skutočnosť, že pokiaľ sťažovateľ úmyselne svojím konaním vytvoril po odročení verejného zasadnutia prekážku, aby sa nemohol zúčastniť na ďalšom verejnom zasadnutí, na ktorom má byť rozhodnuté o premene trestu, svojím konaním z vlastnej vôle znemožnil, a tým sa vzdal práva na poskytnutie lehoty na prípravu verejného zasadnutia, a preto proti postupu okresného súdu, ktorý ho na verejné zasadnutie bol nútený dať predviesť, nemožno nič namietat'.

Sťažovateľ taktiež namietal, že ministerstvo spravodlivosti sa nevysporiadalo s jeho námietkou, podľa ktorej v jeho veci nerozhodoval senát v zákonomnom obsadení, pretože

na verejnom zasadnutí 2. apríla 2014 zasadal senát, v ktorom ako sudcovia rozhodovali iní prísediaci, než prísediaci rozhodujúci na prvom verejnom zasadnutí 30. októbra 2013. Ministerstvo spravodlivosti v tejto súvislosti poukázalo na stanovisko najvyššieho súdu č. 83/2015, v ktorom trestnoprávne kolégium najvyššieho súdu zjednotilo výklad a aplikáciu ustanovenia § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku v kontexte ustanovení § 3 ods. 3 a 6 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) vo vzťahu k zásade zákonného sudcu a prísediacich sudcov.

Najvyšší súd v stanovisku č. 83/2015 zjednocoval rôzne právne názory súdov aplikujúcich ustanovenie § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku. Podľa prvého z uvedených právnych názorov vzhľadom na princíp zákonného sudcu by vo veci mal rozhodovať v jednotlivých štádiách trestného konania (napr. pri rozhodovaní o prijatí obžaloby a na hlavnom pojednávaní) senát v rovnakom zložení, čo platí rovnako pre rozhodujúceho sudcu, ako aj pre prísediacich. Z uvedeného vyplýva, že v prípade, ak bez relevantného dôvodu na hlavnom pojednávaní rozhodoval senát v inom zložení ako senát, ktorý rozhodoval v tejto veci o ďalšom trvaní väzby po prijatí obžaloby, bol v súlade s týmto právnym názorom súdmi vyhodnocovaný uvedený postup súdov nižších stupňov ako vada spočívajúca v tom, že vo veci rozhodoval nezákonný senát a napadnuté rozhodnutie bolo zrušené.

Druhá skupina súdov pri aplikácii § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku zdôraznila, že princíp zákonného sudcu, ktorý je zakotvený v čl. 48 ústavy, je odlišným právnym inštitútom od tzv. pravidla nezameniteľnosti senátu, ktorý vyplýva z ustanovenia § 277 ods. 5 Trestného poriadku. Princíp zákonného sudcu sa navyše týka len sudcov z povolania, ktorí sú určení rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prerokúvanej veci (§ 3 ods. 3 zákona o súdoch), avšak nie aj prísediacich, teda osôb, ktoré sudcami nie sú (neexistuje ústavný princíp zákonného prísediaceho, ktorý by sa vyberal náhodným výberom pre konkrétnu vec). Z uvedeného vyplýva, že každá trestná vec, ktorá je na súd podaná, napáda náhodným výberom vždy konkrétnemu sudcovi, ktorý je určený rozvrhom práce na rozhodovanie a prerokovanie určitej veci.

Z odpovede ministerstva spravodlivosti vyplýva, že jeho cieľom bolo poukázanie na rozdielnosť judikatúry všeobecných súdov v obdobných prípadoch a uvedená rozdielna aplikácia zákonných ustanovení Trestného poriadku bola zjednotená až stanoviskom najvyššieho súdu, na ktoré poukázal, ktoré ale zakladá záväznosť pre súdy až po svojom prijatí, t. j. nemohlo byť pre súd rozhodujúci vo veci sťažovateľa záväzné, pretože bolo prijaté až po prijatí uznesenia krajského súdu zo 17. apríla 2014. Inak povedané, ministerstvo spravodlivosti poukázalo na to, že súdmi zúčastnenými na rozhodovaní vo veci sťažovateľa aplikovaný postup je jedným z možných výkladov príslušných ustanovení Trestného poriadku i ústavy a nemožno mu vytknúť nelogickosť, vnútornú rozpornosť a v zásade rešpektuje zmysel a účel dotknutých ustanovení. Nejednotnosť rozhodovania súdov pri aplikácii dotknutých ustanovení Trestného poriadku a ústavy bola odstránená až na základe zjednocujúceho stanoviska kolégia najvyššieho súdu prijatého v čase po 17. apríli 2014, t. j. po prijatí uznesenia krajského súdu zo 17. apríla 2014, a preto právne závery vyplývajúce z tohto stanoviska vo veci sťažovateľa krajský súd v čase jeho rozhodovania nemohol aplikovať.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa ústavný súd už ďalšími návrhmi sťažovateľa nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. marca 2016